

Rainbow Rights

PROMOTING LGBTI EQUALITY IN EUROPE

1.1.2017–31.12.2018

Aidosti yhdenvertainen
kunta –seminaari 15.3.
- seuranta ja arviointi
työpaja
Puheenjohtajana
Krista Nuutinen & Aija Salo

Rainbow Rights –hanke on saanut
rahoitusta Euroopan Unionin
perusoikeus-, tasa-arvo- ja kansalaisuus
–ohjelmasta (2014-2020).

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Seta

Kuntaliitto
Kommunförbundet

Mistä tiedetään, onko yhdenvertaisuussuunnittelun tavoitteet saavutettu? Seuranta, arviointi ja indikaattorit

Kolme alustajaa:

**Hyvä yhdenvertaisuussuunnitelma tuo myös
ajatusprosessin näkyviin**

ylitarkastaja Aija Salo, yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto

**Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämisen seuranta,
esimerkkinä THL:n sote-arviointityö kehittämispäällikkö
Reetta Siukola, Tasa-arvotiedon keskus (THL)**

**Ihmisoikeusindikaattorit yhdenvertaisuussuunnittelun
työkaluna**

tutkija Elina Todorov, Johtamiskorkeakoulu, Tampereen
yliopisto

Ryhmätyöstö – Open Space

- Alustusten pohjalta esitämme kolme kysymystä, joista keskustellaan eri pöydissä. Alustajat ovat resurssina omien kysymystensä pöydässä.
- Osallistujat voivat lisäksi keksiä omia kysymyksiään ja perustaa niille oman pöydän. Uusia kysymyksiä voi syntyä myös kesken keskustelujen.
- Keskusteluista eli pöydistä voi siirtyä toiseen vapaasti.
- Yhteensä keskusteluille on aikaa noin 30 minuuttia.
- Lopuksi kerätään keskeiset ajatukset ja huomiot yhteen kaikista pöydistä.

Ryhmätyöstö – Open Space

- Alustusten pohjalta laaditut kysymykset + osallistujien omat lisäykset
- 1. Miten vahvistaa yhdenvertaisuuden ja sukupuolten tasa-arvon toteutumisen seurantaa ja arviointia sote-uudistuksessa? / Miten vahvistaa THL:n sote-arvioinnin (pääasiassa tilastoihin, rekistereihin, väestökyselyihin ja -tutkimuksiin perustuvaa) tietopohjaa eri syrjintäperusteittain?
- Miten toiminnallisen yhdenvertaisuussuunnitelman seuranta ja päivitys kannattaa organisoida kunnassa ja sen toimialoilla, jotta se tulee tehtyä säännöllisesti ja saa ansaitsemansa painoarvon?
- 2. *Minkälaisia huomioita ja haasteita liittyy indikaattorityöskentelyyn, jossa tutkitaan esimerkiksi elintasoja seuraavien valikoitujen teemojen kautta:*
 - *Apua tarvitsevat, jotka eivät saa tarvitsemaansa apua*
 - *Kodittomuus*
 - *(Absoluuttinen) köyhyys*
 - *Keskeinen lainsäädäntökehys*
 - *Valvontakäytännön huomautukset*

Seuranta, arviointi, indikaattorit

- Yhdenvertaisuustyöllä tavoitellaan muutosta → seurataan tätä muutosta!
- Eri ryhmien osallistuminen tärkeää myös yv-suunnitteluprosessiin liittyvässä seurannassa
- Monipuolista vaikutusarviointia → myös sen osalta mikä ei ole arvioinnissa vielä mukana
- THL:n sote-arvioinnissa yhdenvertaisuus läpileikkaavana arviointikriteerinä sekä omana kriteerinään
- Hyvä muistaa: Indikaattorit yksinkertaistuksia monimutkaisista ilmiöistä
- Indikaattorit kuvaavat sitoutumista, prosesseja ja toiminnan lopputuloksia

Toiminnallisen yhdenvertaisuussuunnitelman seuranta

- Suunnitelmaa vaikea saada käytännön tasolle; kunnat erilaisia
- Hyvä olla ”pakkoa enemmän”, myös lainsäädännön tasolta
- **Tärkeä saada tietoa kentältä, eri kanavien hyödyntäminen (myös sote)**
- **Vähemmistöjen ääni kuuluviin → toisinaan ”kaivamalla”**
- **Pohjatyön merkitys; ei korulauseita**
- Johdon sitouttaminen → työn merkitys esille
- Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo vahvemmin viestinnässä esille – käytetään niitä!
- **Yhdenvertaisuustyön menestys - ”miksi hyvä asia ei mene eteenpäin?” → avain tunnistaa yhdenvertaisuustyön käytännön esteet kunnassa ja pureutua näihin**

THL:n sote-arviointiin tietopohjaa eri syrjäntäperusteittain

- Pienten kuntien tilanne, erityispiirteet: datapohjaa ei välttämättä ole tai sitä ei voi käyttää → voiko tätä täydentää valtakunnallisella/ maakunnallisella tiedolla?
- **Miten ihmisen arki näkyy tilastoissa?**
 - Kokemuksellinen hyvinvointikysely hyvä käytäntö
- **Sähköinen hyvinvointikertomukseen vahvempi ohjaus tasa-arvo ja yhdenvertaisuuskysymysten osalta**
- **Miten sote-arvioinnissa eri syrjäntäperusteet voidaan ja ollaan otettu huomioon?**
 - Vrt. nyt ”vain prosessi-indikaattoreita”
 - Entä **paikalliset erityispiirteet (kielelliset ja kulttuuriset) ja miten näistä viestitään, että tieto menee näille ryhmille perille**

Elintasoja tutkivat ihmisoikeusindikaattorit, erityiskysymykset

- Retoriikan vaikutukset: mitä eroa kun puhutaan yhdenvertaisuudesta tai ihmisoikeuksista?
 - **Toisinaan ihmisoikeuksista puhuminen voisi olla toimivampaa**
- Ihmisoikeustoimijat esille
 - Esim. jos opettajista tai sosiaalityöntekijöistä puhuttaisiin ihmisoikeustoimijoina, voimaannuttaisi ihmisiä ja toimijoita
- **Kustannusten esille etuominen – vertailtavuutta eri tilanteissa**
 - Esim. kuinka paljon syrjäytynyt nuori maksaa vs. lukiokirjojen korvaaminen?